

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Výbor pro regionální rozvoj

2009/2230(INI)

4. 3. 2010

NÁVRH ZPRÁVY

o strategii Evropské unie pro region Baltského moře a roli makroregionů
v budoucí politice soudržnosti
(2009/2230(INI))

Výbor pro regionální rozvoj

Zpravodaj: Wojciech Michał Olejniczak

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ	7

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o strategii Evropské unie pro region Baltského moře a roli makroregionů v budoucí politice soudržnosti (2009/2230(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o strategii Evropské unie pro region Baltského moře KOM(2009)0248 a orientační akční plán spojený se strategií,
  - s ohledem na závěry Rady o strategii Unie pro region Baltského moře přijaté dne 26. října 2009,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 16. listopadu 2006 o strategii pro region Baltského moře v rámci severní dimenze (2006/2171(INI))¹,
  - s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise o strategii EU pro region Baltského moře (ECO/261) a „Spolupráce makroregionů. Rozšíření strategie pro oblast Baltského moře na další makroregiony v Evropě“ (ECO/251),
  - s ohledem na stanovisko Výboru regionů „Úloha místních a regionálních orgánů v nové strategii pro Baltské moře“ ze dne 21.–22. dubna 2009,
  - s ohledem na stanovisko z vlastní iniciativy Výboru regionů „Bílá kniha Výboru regionů o víceúrovňové správě věcí veřejných“ CdR 89/2009 fin,
  - s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
  - s ohledem na zprávu Výboru pro regionální rozvoj a stanoviska Výboru zahraničních věcí, Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin a Výboru pro dopravu (A7-0000/2010),
- A. vzhledem k tomu, že se od rozšíření Evropské unie v roce 2004 Baltské moře téměř stalo vnitřním mořem, které spojuje, ale taktéž představuje specifickou výzvu, a státy regionu Baltského moře jsou na sobě významným způsobem závislé a s podobnými výzvami se musejí smířit,
- B. vzhledem k tomu, že strategie Baltského moře je pilotním projektem budoucích strategií pro makroregiony, jako je např. povodí Dunaje, Středozemní moře, Alpy nebo Atlantský oblouk, a že úspěšná realizace strategie bude mít bezprostřední dopad na způsob realizací budoucích strategií,
- C. vzhledem k tomu, že idea vytváření funkčních regionů sdružených na základě společných cílů a rozvojových problémů, může obohatit efektivitu regionální politiky Evropské unie,

---

¹ Přijaté texty, P6_TA(2006)0494

- D. vzhledem k tomu, že k větší účinnosti regionální politiky, zejména v perspektivě její reformy po roce 2013, je třeba rozhodnutí podpořit a rozvíjet ideu integrovaného přístupu a vytváření strategií pro makroregiony, které budou představovat strategii celé Evropské unie, nicméně jejich zavádění nelze směřovat k renacionalizaci politiky soudržnosti,
1. vítá, že Evropská komise schválila strategii Baltského moře, kterou Parlament prosazoval od roku 2006, a že ji podpořila Evropská rada;
  2. zvláště vítá, že strategie je výsledkem rozsáhlých konzultací se zúčastněnými orgány v členských zemích, k nimž patří nejen národní, regionální a místní samosprávy, ale také akademické a obchodní prostředí či nevládní organizace; je přesvědčen, že proces konzultací a zapojení partnerů do práce na strategii od samého počátku je důležitým faktorem, který rozhoduje o jejím úspěchu;
  3. věří, že strategii stanovené rámce spolupráce opírající se o zásady integrovaného přístupu otevírají možnosti racionálnějšího a efektivnějšího využívání finančních prostředků určených na ochranu prostředí a rozvoj regionu Baltského moře, které zároveň pocházejí z unijních fondů, národních rezerv a různých finančních institucí;
  4. zdůrazňuje nutnost vyhodnocení vlivu plynovodu Nord Stream a dalších podobných projektů na životní prostředí a ujištění, že výstavba plynovodů nezhorší podmínky pro námořní dopravu;
  5. zdůrazňuje strategický význam regionu Baltského moře pro rozvoj projektů na využívání obnovitelné energie např. větrné nebo z biomasy dostupné v tomto regioně;
  6. zdůrazňuje nezbytnost vytvoření účinné a ekologické komunikační a dopravní sítě (námořní, kontinentální a vnitrozemské);
  7. zdůrazňuje existující významné hospodářské disproporce v oblasti Baltského moře na úrovni inovativnosti a nezbytnost rozšíření potenciálu vysoce rozvinutých oblastí, vyrovnávání rozdílů za účelem trvalého vytvoření prostoru společné prosperity s vysokou úrovní konkurence, tak důležité ve chvíli, kdy stojíme tvář v tvář stárnutí společnosti;
  8. vyzývá k intenzivní obnově a prohloubení vztahů v rámci strategie Baltského moře mezi Evropskou unií a sousedními státy, které nepatří k Evropské unii a jejichž území jsou součástí funkčních oblastí vytyčených daným makroregionem nebo na ně bezprostředně působí;
  9. vyzývá členské státy a regiony, aby využívaly strukturální fondy dostupné pro období 2007–2013 a jejich prostřednictvím pokud možno co nejvíce přispěly k realizaci strategie, i když rozumí těžkostem spojeným s modifikací operačních programů v již stávajícím programovém období;
  10. domnívá se, že podmínkou úspěchu strategie a realizace ambiciózních cílů dalších strategií pro makroregiony jsou akce prováděné v kontextu všech sektorových politik teritoriálního rozměru, tedy společné zemědělské politiky, společné politiky rybolovu či průmyslu a spojení dostupných prostředků směřovaných ke společně vytyčeným cílům v

dané oblasti; v tomto kontextu naléhá na provedení kontroly politik z hlediska nových výzev a stanovení vhodných organizačních struktur na úrovni unijních institucí;

11. věří, že teritoriální rozměr strategie se přičiní o rozvinutou a konkrétní reflexi teritoriální soudržnosti, kterou Lisabonská smlouva staví na stejnou úroveň se soudržností hospodářskou a sociální;
12. vítá posílení spolupráce mezi státy a regiony v rámci makroregionů a přípravu dalších společných strategií;
13. zdůrazňuje skutečnost, že strategii pro region Baltského moře je třeba vnímat jako proces, v němž zásady jednání a spolupráce podléhají neustálému vývoji a že nadřazeným cílem je nalezení optimálních mechanismů, které by mohly být aplikovány na další strategie pro makroregiony;
14. domnívá se, že teritoriální spolupráce rozvíjená v rámci strategie pro makroregiony může významně přispět k posílení procesu integrace tím, že se obyvatelé budou více podílet na rozhodovacím procesu a zavádět konkrétní aktivity; v tomto kontextu poukazuje na účelovost zavádění sociální a kulturně-vědecké úrovně a turistické strategie pro makroregiony;
15. zdůrazňuje důležitost další propagace rozvoje vzdělání, výchovy a výzkumu a pobízí státy Evropské unie, aby spolu v těchto oblastech úzce spolupracovaly;
16. řídí se zásadou pomoci a vzhledem k velkému potenciálu spolupráce na úrovni místní i regionální, zdůrazňuje, že je velmi důležité vytvořit efektivní, víceúrovňovou strukturu spolupráce;
17. domnívá se, že idea makroregionů v sobě zahrnuje obrovský potenciál optimalizace odpovědí na výzvy a problémy, které se v dané oblasti objevují, a čerpání dostupných prostředků;
18. s velkým zájmem očekává analýzy prvních výsledků a zkušeností spojených se zaváděním strategie pro region Baltského moře, které přispějí k vypracování možných zdrojů platby a metody financování strategií pro makroregiony a budou inspirací a příkladem pro další makroregiony;
19. pro prospěch budoucích strategií pro makroregiony zdůrazňuje, že je nutné, aby Evropská komise řešila problém vlastních vhodných lidských a finančních zdrojů;
20. v souvislosti s potřebou vyhotovení střednědobé analýzy realizace strategie pro makroregion Baltského moře vyzývá Evropskou komisi, aby pečlivě vypracovala konkrétní nástroje a kritéria hodnocení projektů, které se budou opírat o ukazatele umožňující srovnání;
21. vyzývá Evropskou komisi, členské státy a vlastní členy, aby našli odpovědi na následující otázky: jakého charakteru mají strategie pro makroregiony být, jakým způsobem mají být programovány (jestli jako samostatné programy nebo v rámci politiky

soudržnosti), kdo a jakým způsobem je má zavádět a z jakých zdrojů by měly pocházet prostředky na jejich financování,

22. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

V době globalizace, zrychlených klimatických i demografických změn a zesílené hospodářské konkurence je čím dál častěji zřejmé, že vyskytující se problémy nemají administrativní či politické hranice.

Z tohoto důvodu je nutné vypracovat specifickou odezvu a přizpůsobit jim stávající politické a finanční nástroje.

Právě v této souvislosti se zrodila koncepce makroregionů, tedy funkčních oblastí soustředěných kolem společných cílů či rozvojových problémů a se společnými geografickými vlastnostmi a podmíněnostmi.

Strategie pro region Baltského moře je první a dosud jedinou zkouškou vytvoření ucelené společné strategie rozvoje pro tento typ makroregionu.

Ve sdělení Evropské komise² se uvádí: „Region Baltského moře je z hospodářského, environmentálního i kulturního hlediska velmi heterogenní, přestože jeho země mají řadu společných zdrojů a jsou na sobě významným způsobem závislé“. Ony závislosti, stejně jako nutnost poměřit se s podobnými výzvami, opodstatňují požadavek společných akcí v rámci strategie pro region Baltského moře.

Strategie byla potvrzena po rozsáhlých konzultacích se zúčastněnými orgány v členských zemích, k nimž patří nejen orgány veřejných institucí, ale také akademické a obchodní prostředí či nevládní organizace. Konzultaci a zapojení partnerů od samého začátku do práce na strategii je třeba považovat za úspěch. Výsledkem této práce je předložení návrhu nového způsobu spolupráce v Evropské unii. Regiony osmi členských států EU i států mimo Unii mající téměř 100 milionů obyvatel mohou plánovat, stanovovat priority a provádět akce, které slouží jejich společným cílům. Nadřazeným cílem má být zajištění skutečné ochrany prostředí a harmonického hospodářského a sociálního vývoje.

Strategie se opírá o čtyři pilíře, jejichž cílem je co nejefektivnější využití programů Společenství a vnitrostátních politik a jsou jimi:

- ochrana prostředí,
- posílení prosperity v regionu,
- zvýšení dostupnosti a atraktivity regionu a
- zajištění bezpečnosti a ochrany v regionu.

Dále byla strategie rozdělena na 15 prioritních oblastí a také bylo specifikováno více než 70 vlajkových projektů.

Výchozím bodem strategie byly již rozvinuté regionální projekty a iniciativy, jak unijní, tak i v kontextu těsné spolupráce mezi členskými státy v regionu Baltského moře, tvořící nové rámce spolupráce a opírající se o zásady integrovaného přístupu k realizované politice.

Aby byla takto načrtnutá strategie úspěšná, je pochopitelně nezbytné koordinovat činnosti prováděné všemi politikami s územním vlivem, protože jediné skrze propojení činností a dostupných prostředků zaměřených na společně vytyčené cíle v dané oblasti bude možné dosáhnout optimálních výsledků. Boj s výzvami, jako jsou např. změny klimatu, bude

---

² Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o strategii Evropské unie pro region Baltského moře (KOM(2009) 248 v konečném znění, 10.6.2009)

úspěšný tehdy, pokud přihlédneme ke zbývajícím politikám (např. rybolov, společná zemědělská politika), které na ně mají přímý vliv.

Strategie také počítá s posílením spolupráce se sousedními státy, které sice nepatří do Unie, ale jejichž území jsou součástí funkčních oblastí vytyčených daným makroregionem nebo na ně bezprostředně působí. Pokud chceme dbát o čistotu baltských vod, nesmíme zapomínat na skutečnost, že se řeky některých států do Baltského moře vlévají, i když samotný stát nemá k Baltu přímý přístup.

Hlavní výzvou realizace strategie pro region Baltského moře je vytvoření dobré spolupráce, efektivní koordinace a systému řízení.

EK by měla určit strategické centrum souhrnného dohledu nad jejím prováděním. Dosud však panuje obava, že EK v této chvíli nemá dostatečné finanční ani lidské zdroje, aby mohla na realizaci strategie efektivně dohlížet.

Za samotnou realizaci by měly odpovídat členské státy a je rovněž zjevné, že vytváření nových organizačně-administrativních struktur nepřispěje k efektivnějšímu zavádění strategie.

Tento přístup samozřejmě vyžaduje další organizační úsilí a celkovou spolupráci mezi institucemi, organizacemi a partnery v rámci jednotlivých politik na úrovni unijní, národní, regionální a místní, ve shodě se zásadou víceúrovňové správy, doporučenou Výborem regionů³.

Podle této zásady právě regionální orgány, nevládní organizace a spolky, které nejlépe znají svoji situaci i své možnosti, budou realizovat projekty strategie a právě na jejich činnosti bude úspěch strategie záviset.

Dále, aby idea integrovaného přístupu nebyla jen prázdnou frází a aby se strategie neomezila pouze na soubor samostatných projektů, ale aby představovala nadhodnotu, je nezbytné navrhnout konkrétní požadavky hodnocení, založené na systému ukazatelů umožňujících srovnání. Důležité je, aby ohlášená zpráva na rok 2011 o provádění strategie obsahovala skutečně dosažené výsledky i těžkosti, aby mělo polské předsednictví možnost strategii případně doladit, vylepšit a dát jí do budoucnosti nový impuls.

Je třeba se rovněž zamyslet nad možnostmi budoucího využití zkušeností z realizace strategie a zejména nad tím, zda se jedná o žádoucí směřování vývoje politiky soudržnosti a zda by se právě tímto způsobem měla spolupráce v Evropské unii vyvíjet v takových makroregionech, jako je povodí Dunaje, oblast Středozemního moře či alpská území. Je vytváření makroregionů, funkčních regionů utvořených ze skupiny regionů soustředěných kolem společných cílů či rozvojových problémů s podobnými vlastnostmi a geografickými podmíněnosti efektivním způsobem, jak si poradit s výzvami budoucí politiky soudržnosti?

---

³ Stanovisko z vlastní iniciativy Výboru regionů „*Bílá kniha Výboru regionů o víceúrovňové správě věcí veřejných*“, CdR 89/2009 fin.